

УДК 315.774

Володимир Євгенович Шедяков

ВИКОРИСТАННЯ КРАЇНОЮ ДІАПАЗОНУ МОЖЛИВОСТЕЙ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СФЕРИ ПІД ЧАС СТВОРЕННЯ УМОВ НОВОГО МОДЕРНУ

Умови світової кризи інколи затіняють більш фундаментальні трансформації, пов'язані з появою ознак шостого технологічного укладу, коли зовсім недостатніми є зусилля, спрямовані тільки на “наведення ладу” та часткову модернізацію країни. Цей час — чергова “точка біфуркації”; прогавивши нові можливості, можна втратити шанс на гідне майбутнє. Вкрай потрібними стають пошуки проекту, організаційних структур та ресурсної бази нового, постсучасного Модерну. З одного боку, вони мають набути соціально виправданих форм: як відомо, культуртрегерські спроби кардинальних зсувів без укоріненості в суспільній тканині ліквідуються подальшим рухом історичних подій. З іншого боку, передова економіка, системна всебічна модернізація та прагматичний захист стратегічних інтересів потребують конкуренції в політичній та ідеологічній сферах. Отже, щоб успішно провести свою чергову модернізацію та використати соціальну творчість як її важливий чинник, Україна повинна обзавестися механізмом не “заганяти в цехи”, а зацікавлювати в самодіяльності. В період радянської модернізації Україна будувала проєкт безкласового суспільства соціальної рівності, в дорадянський — проєкт за формулою “самодержавство, православ'я, народність”. Для свого теперішнього становища країна зобов'язана знайти новий великий проєкт чергового Модерну подальшого розвитку на базі досвіду минулих вітчизняних (включно з радянською) та світових трансформацій. Причому відмова від власної стратегії та включення в чужий Проєкт (наприклад, ліберальної демократії) автоматично прирікає Україну на існування в якості лише джерела ресурсів та перехід від стану суб'єкта до рівня об'єкта відносин. В чужому проєкті лідерів не наздогнати, в конкурентній боротьбі регіонів не виграти. Водночас і забезпечення життєвості, заможності — ще не проєкт, а лише рівень задоволення потреб, характер яких має соціобіологічні риси і тому суттєво залежить від обраного проєкту розвитку. Однак, як висловлювався А. П. Чехов, “голодний со-

бака вірує лише в м'ясо”, тому необхідно проводити якісну техніко-технологічну та соціально-політичну модернізацію, а також стимулювати розвиток науки і високотехнологічного бізнесу (зокрема — через створення інноваційних кластерів у сфері високих технологій та потужної підтримки перспективних національних проєктів), при цьому оновлюючи інфраструктуру по всій країні та реалізуючи більш приземлені заходи, покликані задовольнити повсякденні запити народу.

Безперечною умовою перетворення науки на впливовий чинник розвитку економіки та суспільства є створення повноцінної інноваційної структури та адекватне використання інформаційних потоків. Втім реалізація ефективних моделей роботи з інформацією має базуватися на особливостях інформаційного простору, характерних для чергового рівня соціального розвитку. Якщо колись він передбачав створення управлінських композицій переважно на базі усного мовлення, а пізніше — друкованого тексту або радіоповідомлення й телебачення, то нині базується насамперед на особливостях Інтернету. Природно, кожний з цих етапів не тільки змінював ресурсну базу підготовки та інформаційного впливу, а й трансформував управлінські техніки. Водночас якість присутності в інформаційній сфері постсучасності все більше залежить від вміння оперувати хибними величинами соціального та індивідуального життя. Зростає й специфічна регулятивна роль химер суспільного сприйняття. Відтак для успішного проведення нової модернізації необхідно вийти на так звані “світові стандарти” швидкості й обсягу отримання об'єктивної інформації, забезпечити її доступність і якість. Проте Інтернет не тільки надає море інформації та допомагає ідентифікувати першоджерела, а й загострює проблему інформаційного шуму і відбору потрібного матеріалу, полегшує підтасовування фактів під потрібний ряд. саме тому сьогодні нового звучання набуває формула Геракліта “багато знання розуму не навчає”; зростає цінність базових знань і методології, що до-

звояють відібрати індикатори, а також здатності створити нове.

Втім сьогодні вже сформовані міцні наукові школи вивчення інформаційної епохи та її особливостей, загроз та можливостей. З'явилися обґрунтування адекватних управлінських технологій. Була продемонстрована вирішальна роль інноваційної інфраструктури, створення "економіки знань" для успіху модернізації в нових умовах. Інформаційний простір у контексті стратегії прийняття та реалізації управлінських рішень з успіхом був досліджений аналітиками від О. О. Свечіна ("Стратегія") до А. О. Кокошина ("Стратегічне управління") та Г. Г. Почепцова ("Стратегія. Інструментарій з керування майбутнім" та «Стратегічні війни: як "гонка смислу" перемагає "гонку озброєння"»), а також у працях "Корпоративна стратегія" І. Ансофа, "Концепція корпоративної стратегії" К. Ендрю, "Конкурентна стратегія" М. Портера, "Стратегія та планування" Д. Хассі, "Стратегічний менеджмент" А. Томпсона та Дж. Стрікланда тощо. Такі відомі дослідники, як Е. Бернейз, Б. Л. Гарт, С. Каннінгем, Х. Д. Ласвелл, В. Ліппман, Е. Ноелле-Нойманн проаналізували різні (зокрема, технологічний, організаційний, соціально- та індивідуально-психологічні, політологічний, функціональний тощо) аспекти інформаційних впливів. Досліджують можливості пропаганди в ресурсному арсеналі гнучкої влади, використання механізмів поширення цінностей "різнокольорового оксамиту", вивчають технології та моделі інформаційної протидії Е. Аронсон і Є. Пратканіс, Зб. Бжезінський, С. М. Бухарін і В. В. Циганов, Т. Вільгельм, Н. Л. Волковський, С. М. Гриняев, В. Донсбах, С. Г. Кара-Мурза, Х. М. Кешпінгер, У. Куастхофф, М. Кунцик, О. В. Литвиненко, Р. Мак-Чесні, Дж. Най, І. М. Панарін, Г. Г. Почепцов, Д. Ронфельдт, В. Фаркаш, Дж. Шарп, А. Едмюллер та ін. Під час аналізу можливостей соціального проектування та політичного переструктурування засобами системного моделювання й проектного суспільного будівництва у цій статті до уваги у першу чергу взято розробки О. О. Ухтомського, В. В. Кизими, І. В. Бичка, Е. В. Ільєнкова, О. О. Єрмоленка, В. О. Звіглянича, Ю. М. Давидова, А. Етціоні, В. Г. Федотової, Т. Парсонса, М. Стефанова, В. В. Косолапова, Ж. Т. Тоценка, О. С. Ахієзера, А. І. Уткіна, Н. М. Козлової, М. І. Лапіна, Л. О. Беляєвої, І. В. Котлярова, С. Платонова, Є. Я. Режабека, соціально-політичної діяльності як системи — А. М. Авер'янова, С. С. Батеніна, В. П. Фофанова, Л. А. Петрушенко, Р. Лумана, В. П. Кузьміна, О. Т. Надєєва, а також А. О. Кокошина як послідовника дослідницьких традицій інформаційних аспектів стратегічного протистояння у працях Г. А. Леєра, Д. О. Мілютіна, М. М. Головіна, О. О. Свечіна, О. О. Брусиліва, О. І. Єгорова, К. К. Рокосовського, Б. М. Шапошнікова, М. В. Огаркова та інших. Самостійної цінності надають різні

школи вивчення глобальних тенденцій постсучасності як умов формування та реалізації нового Модерну, котрі суттєво трансформують сутність проблеми та форми протидії. Теорії підшкірної голки, потреб та задоволень, встановлення порядку денного й зворотного впливу на нього заклали теоретичну основу забезпечення можливостей здійснення ефективних інформаційних впливів, а також заходів зі створення задалегідь "гарячих точок" з подальшим керуванням конфліктом — аж до трансформації їхнього середовища. Причому Ж.-В. Мюллер спеціально підкреслює значення у складі "соціального імідж-рингу" міфів, символів та алегорій. Активно розвиваються школи забезпечення інформаційного впливу через прийоми трансферінгу реальності, візуалізації позитивного образу, онтопсихології, нейролінгвістичного програмування, пікапу, діанетики, коучинга та інших напрямів, що намагаються створити свої технології виходу за межі жорстких поведінкових інтерпретацій свого "я", у тому числі — змін реальності, соціального та індивідуального програмування через трансформації сприйняття. Водночас відсутнім є комплексне дослідження діапазону можливостей інформаційної сфери для пошуку та розгортання Проекту нового Модерну, участь в чому стає метою цієї статті.

Можливості раціонально запланованих та добре керованих управлінських впливів обмежені завжди і всюди. Період "бурі та натиску" в час класичного Модерну робив характерними, звичними та загальними технології адміністрування і жорсткого управління-насилля. Цей підхід колись достатньо повно виразив великий радянський селекціонер Іван Мічурін у відомій вимозі: "Ми не можемо чекати милостей від природи. Узяти їх наше завдання". Але умови, котрі іноді характеризують як постмодерн (тим більш — постнедомодерн, квазіпостмодерн), а також процеси постсучасної модернізації, постмодернізації (коли і культура принципово відкрита, кожна особистість може вибирати в ній близьке для себе й відповідним чином добудувати, і стан суспільства принципово неорганічний та різномірний) особливо сприяють використанню технік стимулювання бажаних трансформацій як найбільш ефективної форми управлінських рішень з використання діапазону можливостей інформаційної сфери. Відтепер пріоритетними є вміння не "вирвати з глотки" у інших, а зробити для них привабливою допомогою в досягненні власних цілей. Отже, в цих умовах саме стимулювання бажаних трансформацій стає загальною, часто — єдиною можливою та найбільш ефективною формою управлінських композицій інформаційних впливів. Відтак постсучасні тенденції керування пов'язані з поширенням стимулювання крім адміністрування, збільшенням діапазону "м'якої сили" при використанні ресурсної бази розвитку.

Саме специфіка постсучасних змін суттєво впливає на можливості лобювання інтересів, а отже, інформаційних внутрішніх та міжсистемних регуляцій дійсності для трансформації як соціальних відносин, так і важливих процесів. Відтак складаються умови збільшення ефективності прийомів гнучкого управління у межах стратегії використання технологій непрямих дій та *smart power* (“розумна сила”) в єдності варіантів жорсткої та м’якої влади для вирішення складних багатаспектних завдань. Відповідно стимулювання бажаних трансформацій може здійснюватися, наприклад, через забезпечення: 1) формування загального (сукупного) середовища потрібних змін; 2) створення “точок конденсації” (людських, регіональних, соціальних, етнопольових, професійних, вікових тощо) потрібних зсувів; 3) проведення відповідного маневру складовими частинами ресурсної бази. При цьому підвищення ефективності соціального управління через стимулювання потрібних змін потребує: 1) розвитку гнучких режимів діяльності; 2) відбору місць “точкового розвитку”; 3) забезпечення законодавчого поля соціальних відносин; 4) розширення демократії та самодіяльності; 5) врахування регіональних традицій.

Інформаційний вплив — складне міждисциплінарне явище з політологічним, соціологічним, психологічним, технологічним та іншими аспектами, що породжує безліч значень стосовно його різних аспектів, систем, підходів, дисциплін, рівнів. Тим більше управлінська композиція інформаційного впливу є складним явищем, у якому, відповідно до хрестоматійного підходу, виділяються такі аспекти: семантичний (значення, що містяться в ній), аксіологічний (ціннісний), семіотичний (позначення інформації), комунікативний (зв’язок), теоретико-віддзеркалювальний (відображення), гносеологічний (пізнання), фізичний (матеріальне втілення), казуальний, кількісний та інші [1, 64]. Коли інформацію, що циркулює між системами, використовують як інструмент соціального управління, вона несе певний зміст, відображає сторони соціального буття, яким приділяє увагу соціум, та є детермінантою соціальних трансформацій [2].

Причому соціальні ролі в постсучасному соціумі часто формуються у процесах, де наявний широкий діапазон нерутинних завдань і немає сталості процедур. Визначальне місце у відносинах належить ролевим мережам; вони великі і динамічні, а характер, довжина та місце виявлення ролей мінливі і ступінь взаємодії високий. Так, наприклад, “горизонтальні” інтереси фіксуються в регіональних домінантах союзів, “ройових” мережевих структурах, зростанні кількості “менеджерських” організацій, посиленні впливу соціальних мереж на стан суспільства та трансформацію соціально-інформаційних відносин [3, 4]. Відповідно спроби реалізації модерністських проектів змін з орієнтацією

на модель “людини економічної” і зведенням інструментарію соціального управління головним чином до неадаптованих західних шаблонів та економічної організації соціально-інформаційних відносин можуть нести загрозу посилення тенденцій дезінтеграції суспільства [5]. У цих умовах Україні слід орієнтуватися на прямування не до “чистого ринку” вільної конкуренції, а саме до постринкового стану господарства, який охоплює форми і неринкові, і ринкові інверсійні. Необхідність оптимізації руху від раціонально-бюрократичного управління соціальними відносинами країн класичного модерну й адміністрування у комуністичних країнах до інноваційно-синергетичного управління приводить до заміни “жорстких” соціальних технологій “м’якими”, що потребує гнучкого управління. За умов кардинального ускладнення, “ризомізації” причинно-наслідкових зв’язків різко актуалізуються можливості саме м’якого стимулювання бажаних змін, поширюється діапазон застосування типу влади, що базується на пріоритеті привабливості культури й цінностей в соціально-інформаційних відносинах, а тому передбачає активне використання мови символів.

Втім саме символи формують каркас світосприйняття, створюють його внутрішню структуру, тому, наприклад, боротьба за начебто міфологеми і традиції минулого обертається зовсім прагматичним вибором майбутнього. Крім того, механізми та соціальні технології “м’якої” влади та гнучкого управління часто базуються на фундаментальних рівнях людської особистості, що відкриває додаткові можливості та ліквідує певні обмеження в продуктивній роботі з реальністю під час організації міжсистемних інформаційних потоків. Тут наявне своєрідне “обертання основи”: якщо інструментальні цінності формуються інтересами й потребами людини, то фундаментальні самі їх формують. Інакше кажучи, і на досить динамічному актуальному “побутовому” рівні світосприйняття відкриваються додаткові ніші впливу. Це поширює можливості боротьби не стільки силової, фізичної, скільки за свідомість та підсвідомість людини, дає змогу не перемагати шляхом ліквідації людини, а робити привабливою бажану поведінку. Отже, як підкреслює К. Г. Юнг, “відкладення всього родового досвіду людства... надало групі архетипів статусу верховних регулятивних принципів релігійного і навіть політичного життя і привело до несвідомого визнання їх величезної психічної сили і влади” [6, 53]. Втім, “символ допомагає не тільки зафіксувати минуле..., а й взаємодіяти з ним в реальності” [7, 153]. Крім того, на думку З. Оруджева, “різниця між символом і ритуалом, хоч і істотна, але в деяких відносинах вони тотожні”; “і символ..., і обряд, і звичай, і релігія завжди були первинними, початковими “стабілізуючими чинниками” минулого..., що оберігали суспільство” [7, 151]. Відповідно, як підкреслю-

ють американські вчені К. Джонсон-Карті та Дж. Копленд, технологи через рекламу можуть ефективно впливати на аудиторію символами, тобто виборці, наприклад, сприймають політичний світ не як реальний, а як символічний. Користуватися символами зручніше: вилучаються свідомі аналіз, міркування, систематизація, а отже їх можна розглядати як засіб корегування думки в потрібному напрямі [8—11]. С. Кургінян також підкреслює важливість трьох складових частин руху від ідеології до життя: усвідомлення значення Смислів — створення Смислів — втілення у життя (трансформація життя). Наприклад, на основі системних символів та психокомплексів можна не тільки закріпити інформацію у підсвідомості людини, а й надати їй відповідного забарвлення поза бар'єрами критичності. Це створює потрібну установку, яка "облаштовує" під себе інші відомості і забезпечує їх інтерпретацію. Таким чином спрощується вирішення завдань із переконання, створення потрібних нахилів, навіювання бажаних ідей як абсолютно неминучих, природних та прогресивних, аж до вкорінення регуляторів поведінки окремої людини та трансформації на рівнях процесів та відносин.

Дослідження з психозондування додатково демонструють: людина не просто користується, "оперує" міфічними враженнями, вона "живе" серед них та ними. Держава, політична нація створюються на міфах. Міфотворення — характеристика найважливішого соціального процесу, який відбувається навколо міфотворчості як явища. Втім на поверхні соціального життя дія закону обертання основи приводить до того, що вже міфотворчість виглядає змістом процесу міфотворення. Водночас різниця між поняттями міфотворення та міфотворчості фіксує наголос на об'єктивній або суб'єктивній складових психодинаміки. Причому якщо європейський процес міфотворення був практично завершений в XIX ст., то в Україні процес активного міфотворення ще триває. Відтак зростають можливості стратегічного керування подіями, людьми, соціальними відносинами та процесами за допомогою інформаційних впливів через формування і конкуренцію смислів, прийоми гнучкого управління, механізми міфотворення. Наприклад, формування архетипу героя — необхідність розвитку повноякісної соціальної міфології, умова існування нації. При цьому ґрунтуючись на стереотипах свідомості, простіше здійснювати трансформацію сприйняття і поведінки для складання політичної ідентичності: якщо люди бажать вірити в щось, вони повірять. Саме тому трактування історії — неминучий елемент боротьби за майбутнє. Це особливо важливо для гібридної зони як території активної культурної цивілізаційної дифузії.

Відповідна трансформація соціального середовища проведення трансформації тісно пов'язана з інверсією відчуження на індиві-

дуальному та соціальному рівнях. При пострадянському транзиті поєднуються потоки, які формує ситуація, що має корені у специфіці соціалістичного минулого (у зв'язку з явищем загальної приватної власності, хибної соціальної вартості тощо), запозичені у елементів олігархічного капіталізму (і тому близькі класичним моделям, дослідженим марксовими школами), а також характеризують перехідність до нової епохи з особливостями в різних регіонах. Наявність різноманіття елементів різних підсистем, що накладаються на співвідношення відчуженої праці та вільної самодіяльної творчості, надає додаткові можливості і забезпечує широкий діапазон рішень в інформаційній сфері.

Втім на цей час існують певні "золоті правила", з дотриманням яких країна досягне підвищення чи збереження своєї конкурентоздатності. Це, насамперед, стабільне й передбачене законодавство, гнучка структура економіки, спрямування інвестицій до технологічної інфраструктури, стимулювання приватних заощаджень та внутрішніх інвестицій, підвищення агресивності експорту водночас із залученням прямих іноземних інвестицій, поліпшення якості, оперативності й прозорості управління та адміністрування, гармонійність заробітної плати, продуктивності праці та податків, обов'язкове скорочення розриву між розміром мінімальної і максимальної зарплат, зміцнення середнього класу, збільшення інвестицій в освіту, а також неперервне підвищення кваліфікації працюючих. Звісно, може скластися уявлення, що постіндустріалізм та управлінські навички постсучасності — то клопіт провідних держав, але в цьому напрямі діють вже і загальносвітові закономірності (а у разі неготовності конкретної країни — вона лише залучається до них несвідомо в некорисних для неї формах), і підтримувати потрібно пріоритет саме тих підприємств, галузей та "точок розвитку", які в змозі забезпечити реальну економічну незалежність України в майбутньому. Коли дійсно кардинально змінюються умови для забезпечення власної конкурентоздатності, необхідно змінювати саму структуру розвитку, формувати новий Проект Модерну. Для цього потрібна увага держави до трьох рівнів конкурентоздатності: глобального (міждержавного), національного, мезо-, мікрорівнів.

Втім серед прикмет глобалізаційних рис постсучасності є й досить небезпечні. Серед них — форми обміну та використання фінансової, економічної, соціокультурної, політичної інформації тощо, які вкрай чутливі для всього соціуму [12—14]. Відтак організація участі країни в інформаційному просторі має базуватися на відповідних особливостях [15—17]: інформаційне відчуження може не дати можливості суб'єктам забезпечити матеріальні потреби на певному рівні, тобто інформаційне відчуження може стати основою і матеріального, і соціального відчуження, а суперечність між інформаційним привласненням одних та інформаційним

відчуженням інших — основою певних нових стратифікацій суспільства.

Послідовна і системна модернізація країни повинна дозволити гордитися не міфічним минулим або сумнівним глиняним череп'ям, а сьогоденням, не футболістами або боксерами, а ученими і фахівцями. Відтак особливості нової епохи підсилюють потенційні можливості під час підготовки та ведення індивідуального та соціального діалогу *використання межових психічних станів, маргінальних груп суспільства, проміжних соціальних шарів, територій інтенсивного діалогу і, відповідно, потенціал міждисциплінарного аналізу*. Помітнішим стає виникнення світу, що складається з достатньо різнорідних частин: держав, що віддаляються одна від одної в координатній сітці соціального вибору; підходів, які випливають із пріоритетів свободи, демократії, прав людини або виокремлюють як першочергові цілі стабільність, ресурсну безпеку і розвиток. В цьому світі, незважаючи на певні додаткові складності, втілення конкретних форм оптимальної реалізації інформаційних впливів передбачає широке застосування алгоритмів сценарного, проектного та варіативного підходів до втілення м'якого регулювання. Причому сукупність соціально-інформаційних систем розбивається на різні класи, в тому числі глобальних, міжнародних, національних, макро-, мезо- і мікрорегіональних, окремих організаційних структур. Водночас нині інформаційний діалог набуває більш складних форм: технології та прийоми інформаційної взаємодії під час пошуку ресурсів нового Модерну мають тенденцію до відтворення нових форм, які базуються на визнанні неповноти знань учасників процесів та сукупного впливу результатів взаємодії гравців, тому нова епоха створює умови для розширення діапазону використання інформаційних технологій, орієнтованих не на участь у виснажливому інформаційному протиборстві, а на взаємодії у потоці подій, де кожний не має повноти інформації та залежить від дій інших акторів. Таким чином, формуються нові вимоги та можливості управлінських композицій епохи створення умов нового Модерну на базі урізноманітнення методів, при-

йомів і технологій інформаційного менеджменту [18—21].

Література

1. Украинцев Б. С. Самоуправляемые системы и причинность / Б. С. Украинцев. — М.: Мысль, 1972. — 254 с.
2. Судургин О. А. Новая роль информационного пространства в XXI веке / О. А. Судургин // Власть. — 2009. — № 1. — С. 27—32.
3. Акопов Г. Л. Глобальные проблемы и опасности сетевой политики / Г. Л. Акопов. — Ростов/н-Д.: Ростиздат, 2004. — 192 с.
4. Березин В. М. Массовая коммуникация: сущность, каналы действия / В. М. Березин. — М.: РИП-Холдинг, 2003. — 174 с.
5. Шедяков В. С. Постмодернизация трудовых отношений как объект социального управления: Автореф. дис. ... д-ра социологических наук / В. С. Шедяков. — Х.: Харьк. держ. ун-т, 1996. — 32 с.
6. Юнг К. Г. Сознательное и бессознательное / К. Г. Юнг. — СПб.: Питер, 1997. — 415 с.
7. Оруджев З. М. Способ мышления эпохи / З. М. Оруджев. — М.: Едиториал УРСС, 2004. — 400 с.
8. Goodin R. Manipulatory Politics / R. Goodin. — New Haven: Yale University Press, 1980. — 250 p.
9. Jonson-Cartee K. S., Copeland G. A. Manipulation of the American Voter. Political Campaign Commercials / K. S. Jonson-Cartee, G. A. Copeland. — London: Praeger Westport, Connecticut, 1996. — 471 p.
10. Фромм Э. Забытый язык. Введение в науку понимания слов, сказок, мифов / Э. Фромм. Душа человека. — М.: Республика, 1992. — 429 с.
11. Флад К. Политический миф. Теоретическое исследование / К. Флад. — М.: Прогресс-Традиция, 2004. — 263 с.
12. Иванов Д. В. Виртуализация общества / Д. В. Иванов. — СПб.: Петербургское востоковедение, 2000. — 96 с.
13. Данилова Е. Е. Информационное развитие социальных систем / Е. Е. Данилова. — М.: РИП-Холдинг, 2002. — 130 с.
14. Komito L. The Net as Foraging Society: Flexible Communities / L. Komito // Information Society. — 1998. — № 2. — P. 97—106.
15. Ковалев Д. А. Постиндустриальное общество и виртуализация экономики в развитых странах и России / Д. А. Ковалев. — <http://creativeconomy.ru/library/prd448.php>.
16. Информационная культура в контексте глобальных изменений / Л. А. Василенко, И. Н. Рыбакова. — <http://spkurdyumov.narod.ru/D48VasilinkoRybakova.htm>, 25.04.2009.
17. Шедяков В. Е. Человек в обществе отчужденного труда / В. Е. Шедяков. — Х.: Мрія, 1991. — 157 с. — Рец.: Философская и социологическая мысль. — 1992. — № 4. — С. 172—173; Акционерное дело. — 1992. — № 5—6. — С. 151—159.
18. Шедяков В. Е. Менеджмент персонала в условиях переходного периода // В. М. Соболев, В. Е. Шедяков. Менеджмент в области инвестиций и персонала: особенности в переходной экономике. — Х.: Бизнес Информ, 1996. — P. II. — С. 82—167. — Рец.: Бизнес Информ. — 1996. — № 14. — С. 55.
19. Beck U., Giddens A., Lash S. Reflexive Modernisation: Politics, Traditions and Aesthetics in the Modern Social Order / U. Beck, A. Giddens, S. Lash. — Cambridge: Polity Press, 1994. — 415 p.
20. Пономарев Н. Ф. Информационная политика органов власти: пропаганда, антипропаганда, контрпропаганда / Н. Ф. Пономарев. — Пермь: Изд-во Пермского техн. ун-та, 2007. — 328 с.
21. <http://www.nanonewsnet.ru/articles/2009/georgii-malinetskii-doclad>.

В статье рассмотрено понятие информационной сферы. Как многоуровневый феномен рассмотрено информационное влияние. Статья проводит различие между информационными влияниями при взаимодействии разных социальных систем в различных формах и обрисовывает воздействие информационного влияния на социально-экономическое развитие общества. Автор продолжает анализ своей концепции развития социальных технологий постмодерного мягкого управления с точки зрения положения национальной безопасности, он разрабатывает модель постмодерного информационного влияния — стимулирования желательных изменений.

Ключевые слова: современное общество, информационная сфера, разумная сила, гибкое управление.

The article examines the notion of information sphere and provides a range of its definitions. Information influence is seen as a multi-level phenomenon. The article distinguishes between information influences of different social systems interaction in their various forms, and outlines the impact of information influence on social and economic development of society. In the article the author continues analyses of his concept of postmodern soft management social technologies development from the point of view of national security situation. He elaborates the model of postmodern information influence — desirable changes stimulation.

Key words: modern society, information sphere, smart power, flexible management.